

Da sem kot on! Pod zvezdo rojen táko —
za izgon njegov in dušno veličino
bi dal tega sveta veselje vsako!

Res pa je, da je Dante prav tako, kakor je v svojem življenju mnogo trpel, dal v »Commediji« tudi dosti trpeti svojim nasprotnikom in celo njihovim najbolj oddaljenim nečakom. V tem svojem največjem delu je postavil najvišje sodišče, s katerega še danes meče ognjene strele proti vsakemu, o katerem je sumil, da mu je kdaj storil kakšno krivico, pričenshi od papeža Bonifacija VIII. do prostaškega florentinskega potepuha Vannija Fuccija, ki ga imenuje »bestia« — zver. To dejstvo je lepo in krepko orisal C a r d u c c i v sonetu: »Pesnikova pravica«:

Ko Dante, moj veliki sosed, je taval
žalosten romar po gošči divjini,
presladko pojoč o ljubezni milini,
razbojnike in izdajalce srečaval
in drugih pohlepov zalego zlobno —
je zlato strelico iz jezne zrenice
treščil med nje in ubil izdajice!
Potem pa jih z rôko, z rôko mehkobno,
s katero v »Življenju« je angele risal,
zagrabi in v čela jim žige udarja
in v mrtva jih brezna peklenska poniža.
Sramoto zločincev še čas ni izbrisal,
se čadi se tam v kolobar s kolobarja
in Dante jo gleda, a zdaj — s paradiža.

A predvsem Dante neusmiljeno bije svoje someščane, ki jih stalno imenuje »scelesti« ali celo »scelestissimi«, to je — zlobne in najzlobnejše. Glede tega naj zadostuje, ako rečemo, da so grešniki njegovega Pekla večinoma Florentinci ali Toskanci.

Tako Dante ironično začenja enega najslovitejših spevov svoje pesnitve:

Čestitam ti, Firenza! Kak si vzrastla:
do morja gre ti krilo širopéro
in v peklu se ti slava je razpasla! Pekel, XXVI, 1—3.

Klasično mesto, kjer ironični zasmeh Firenc privre do najbolj bodečega sarkazma, je konec šestega speva njegovih Vic. Tu pesnik prisposablja rojstno mesto bolni ženi, ki ne dobiva tolažbe na postelji svojih bolečin:

Florenca moja, lahko si vesela,
da tebe moja tožba se ne tika;
zato si s svojim ljudstvom preskrbela!!
Drugod um v prsih skrivati jih mika,
da z loka se ne sproži in ne sname;
tvoj narod nosi konec ga jezika!
Drugod bojijo javnih služb se rame;
tvoj narod — nepozivan — k njim se rine
vpijoč: »Sem z njimi! To se vse prevzame!«
Res dosti vzrokov, da te vrisk ne mine:
denar imaš in mir in zmisel pravni...
Kdor ne verjame, tvoje gleda čine,
Atene in Sparta, mesti starodavni,
zakonov materi, svoj slavnoznani
pred tvojim skrijeta naj red državni,